

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2015)0292

Jaunimo verslumo skatinimas pasitelkiant švietimą ir mokymą

2015 m. rugsėjo 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl jaunimo verslumo skatinimo švietimo ir mokymo priemonėmis (2015/2006(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 165 ir 166 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 14 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 12 d. Tarybos išvadas dėl verslumo švietimo ir mokymo srityje¹,
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės,
- atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 20 d. Tarybos išvadas dėl jaunimo verslumo propagavimo siekiant remti jaunų žmonių socialinę įtrauktį²,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos (ET 2020)³,
- atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo⁴,
- atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendaciją dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo⁵,
- atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendaciją „Iniciatyva „Judus

¹ OL C 17, 2015 1 20, p. 2.

² OL C 183, 2014 6 14, p. 18.

³ OL C 119, 2009 5 28, p. 2.

⁴ OL C 120, 2013 4 26, p.1.

⁵ OL C 398, 2012 12 22, p.1.

- jaunimas“ – besimokančio jaunimo judumo skatinimas“¹,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.)²,
 - atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją 2006/962/EB dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų³,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 19 d. Komisijos komunikatą „Susitelkime dėl Europos jaunimo. Raginimas spręsti jaunimo darbo problemą“(COM(2013)0447),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. sausio 9 d. Komisijos komunikatą „Veiksmų planas „Verslumas 2020“. Verslumo dvasios atkūrimas Europoje“ (COM(2012)0795),
 - atsižvelgdamas į 2012 m. lapkričio 20 d. Komisijos komunikatą „Švietimo persvarstymas. Investavimas į gebėjimus siekiant geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų“(COM(2012)0669),
 - atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos komunikatą „Švietimas ir mokymas pažangioje, tvarioje ir integracinėje Europoje“ (COM(2011)0902),
 - atsižvelgdamas į 2015 m. sausio 28 d. Komisijos ataskaitą „Verslumo ugdymas. Kelias į sėkmę“,
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2013 m. kovo mėn. leidinį *Social Europe guide* socialinės ekonomikos ir socialinių įmonių tema (angl. „Social economy and social entrepreneurship“) (ISBN 978-92-79-26866-3),
 - atsižvelgdamas į savo 2015 m. balandžio 28 d. rezoliuciją dėl tolesnių veiksmų, susijusių su Bolonijos proceso įgyvendinimu⁴,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. rugsėjo 11 d. rezoliuciją dėl švietimo, mokymo ir strategijos „Europa 2020“⁵,
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. gruodžio 1 d. rezoliuciją dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo⁶,
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. gegužės 12 d. rezoliuciją dėl ikimokyklinio ugdymo Europos Sąjungoje⁷,
 - atsižvelgdamas į savo 2010 m. gegužės 18 d. rezoliuciją dėl bendrųjų gebėjimų kintančiame pasaulyje: 2010 m. švietimo ir mokymo darbo programos įgyvendinimas“⁸,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl švietimo ir mokymosi visą

¹ OL C 199, 2011 7 7, p. 1.

² OL C 311, 2009 12 19, p. 1.

³ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.

⁴ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0107.

⁵ OL C 353 E, 2013 12 3, p. 56.

⁶ OL C 165 E, 2013 6 11, p. 7.

⁷ OL C 377 E, 2012 12 7, p. 89.

⁸ OL C 161 E, 2011 5 31, p. 8.

gyvenimą žinioms, kūrybiškumui ir naujovėms skatinti. Darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ įgyvendinimas¹,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto pranešimą ir Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę (A8-0239/2015),
- A. kadangi jaunimo verslumas turi būti svarbi neatsiejama politikos strategijos, skirtos šiandieninei jaunimo kartai remti siekiant ES tikslų augimo, užimtumo, švietimo ir socialinės įtraukties srityse ir jaunimo nedarbui ES mažinti, dalis;
- B. kadangi platesne prasme verslumas turėtų būti suvokiamas kaip gebėjimas idėjas paversti veiksmais;
- C. kadangi 2015 m. vasarį darbo ES-28 neturėjo 4,85 mln. jaunuolių – o tai neleistinai didelis skaičius – ir, nors jaunimo nedarbas mažėja (palyginti su padėtimi 2014 m. vasario mėn. bedarbių jaunuolių skaičius sumažėjo 494 000), tai vyksta pernelyg lėtai;
- D. kadangi jaunimo nedarbo lygis aukštas, o nuo krizės labiausiai nukentėjusių valstybių narių fiskalinis konsolidavimas neturėtų būti vykdomas jaunimo užimamų darbo vietų sąskaita; kadangi dėl tokio aukšto jaunimo nedarbo lygio jaunuoliai – ypač priklausantys neturtingoms ir pažeidžiamoms visuomenės grupėms – patiria didesnę skurdą ir socialinę atskirtį; vis dėlto kadangi pripažintinas ir palankiai vertintinas įsipareigojimas valstybėms narėms greičiau užtikrinti Jaunimo užimtumo iniciatyvai skirtas lėšas, tačiau ragindamas Komisiją prisiimti dar didesnius įsipareigojimus siekiant spręsti šią rimtą problemą;
- E. kadangi švietimo ir mokymo bei darbo rinkos atotrūkis – viena iš jaunimo nedarbo ir daugybės neužimtų darbo vietų ES priežasčių; kadangi ši problema turėtų būti sprendžiama įgalint jaunos žmones, t. y. ugdant kertines kompetencijas, įskaitant iniciatyvumo ir verslumo jausmą, kuris būtinas norint, kad jie drąsiai įsitrauktų į šiandienos žinių ekonomikos ir visuomenės veiklą;
- F. kadangi Europos Sąjunga, įgyvendindama strategiją „Europa 2020“ ir jos pavyzdines iniciatyvas „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimas“, „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, „Inovacijų sąjunga“ ir „Judus jaunimas“, taip pat teikdama tikslią paramą verslininkėms, sunkiai besiverčiantiems asmenims ir neįgaliesiems, propaguoja iniciatyvumo ir verslumo jausmą, t. y. skatina verslumu pagrįstą mąstyseną ir susijusias žinias, įgūdžius ir kompetencijas, kuriais naudojantis gali būti stiprinamas konkurencingumas bei pažangus, tvarus ir įtraukus augimas;
- G. kadangi verslumas yra svarbi ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo varomoji jėga, nes taip kuriamos naujos įmonės ir darbo vietos, atveriamos naujos rinkos, stiprinamas konkurencingumas, skatinamas produktyvumas ir inovacijos, didinamas Europos konkurencingumas ir kuriama gerovė, taigi jis turėtų būti vienodai pasiekiamas visiems;
- H. kadangi verslumas – ypač socialinis – yra svarbios socialinės sanglaudos ir tvarumo varomosios jėgos, galinčios paskatinti ekonomiką ir tuo pat metu sušvelninti nepriteklių, socialinę atskirtį ir kitas socialines problemas;

¹ OL C 45 E, 2010 2 23, p. 33.

- I. kadangi verslumas, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (MVI), yra ES ekonomikos stuburas, taip pat svarbiausias ir pagrindinis naujų darbo vietų šaltinis; kadangi moterų verslumo potencialas yra neišnaudotas ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo šaltinis;
- J. kadangi kultūrose, kuriose vertinamos verslumo kompetencijos ir versli elgsena, pasireiškianti kūrybiškumu, inovatyvumu, iniciatyvumu, apskaičiuota rizika, nepriklausomu mąstymu ir galimybių išvėgimu bei sugebėjimu vadovauti, ir už jas atlyginama, skatinamas polinkis ieškoti naujų ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių uždavinių sprendimų integruojant žinių komponentus į švietimą ir taip priartinant teoriją prie praktikos bei šalinant verslo patirtį ir švietimą skiriančias kliūtis; kadangi dėl to nepaprastai svarbu, kad šios asmeninės kompetencijos būtų diegiamos į švietimo sistemą ir būtų dalis kasdienio gyvenimo visais lygmenimis;
- K. kadangi kai kuriose valstybėse narėse verslo startuoliai (visų tipų, įskaitant socialinį verslumą ar verslą siekiant asmeninio pelno) nepakankamai pripažįstami ar suvokiami kaip karjeros pasirinkimas, o švietimo sistema menkai remia trokštančiuosius tapti verslininkais;
- L. kadangi jaunieji verslininkai susiduria su daugybe iššūkių ir sunkumų, įskaitant patirties, reikiamų įgūdžių ir prieigos prie finansavimo ir infrastruktūros nebuvimą;
- M. kadangi naujausi tyrimai rodo, kad verslumo kompetencijas galima išsiugdyti ir kad verslumo ugdymas – jei jis teisingai parengtas, įgyvendintas ir prieinamas visiems – gali labai teigiamai paveikti žmonių gyvenimus ir galimybes įsidarbinti, taip pat startuolių skaičių ir įmonių išlikimo rodiklius;
- N. kadangi, norint daryti tvirtas išvadas, verslumo ugdymo poveikis turi būti įvertintas kritiškai, taip pat remiantis patikimais įrodymais ir taikant įsigalėjusias statistikos priemones ir metodus;
- O. kadangi, siekiant sukurti socialinę, įtraukią ir tvarią ekonomiką, verslumo ugdymas turėtų apimti socialinį aspektą, įskaitant mokymą apie sąžiningą prekybą, socialines įmones ir alternatyviuosius verslo modelius, pvz., kooperatyvus;
- P. kadangi versli mąstysena sustiprina jaunuolio galimybes įsidarbinti, pažadina tame asmenyje savybes, kurios ypač svarbios norint atremti iššūkius profesiniame ir asmeniniame gyvenime, ir užkerta kelią skurdo ir socialinės įtraukties didėjimui; kadangi lengvesnė prieiga prie mikrofinansų mechanizmų gali padėti pasiekti šiuos tikslus;
- Q. kadangi švietimas ir profesinis mokymas kartu itin svarbūs kiekvieno atskiro žmogaus asmeninei raidai, tad turi būti ir pakankamai platūs – kad atsirastų pagrindas tobulėti visą gyvenimą, gilinti žinias ir įgyti universalių įgūdžių – ir pakankamai praktiški – kad asmuo galėtų realiai siekti karjeros ir gyventi vertingą profesinį ir asmeninį gyvenimą; kadangi sėkmingas šių dviejų švietimo aspektų derinys ir jaunimo nedarbo rizikos mažinimas tiesiogiai susiję;
- R. kadangi kiekvienas žmogus gali įgyti, atrasti ir išsiugdyti verslumo dvasią ir įgūdžius; kadangi bendrai ugdant svarbiausias kompetencijas kiekvienas švietimo tipas ir lygmuo atveria konkrečias galimybes konkrečioms verslumo įgūdžiams ir gebėjimams ugdyti;

- S. kadangi verslumo įgūdžiai susiję su kitais įgūdžiais, pvz., su informacinių ir ryšių technologijų (IRT), problemų sprendimo ir finansinio raštingumo įgūdžiais, ir tai turėtų būti pabrėžiama;
- T. kadangi švietimas ir mokymas nepaprastai svarbūs kalbant apie jaunimo motyvaciją ir galimybes jiems imtis nuosavų verslo projektų;
- U. kadangi švietimas, kaip viešoji gėrybė, turi būti visapusiškai įtraukus ir integruotas, ypatingą dėmesį skiriant tam, kad jis būtų vienodai prieinamas besimokantiejiems iš įvairių socialinių ir ekonominių sluoksnių;
- V. kadangi jaunuoliai bus labiau pasirengę įsitraukti į tarptautinį verslą, jei bus įgudę kalbėti užsienio kalbomis;
- W. kadangi grupių, kurioms nepakankamai atstovaujama arba kurios sunkiai verčiasi, atstovams ypatingas dėmesys ir parama būtina visais jų švietimo etapais, be kita ko, į švietimo procesą įtraukiant tėvus ir bendruomenes, taip pat teikiant pagalbą, reikalingą verslui ar įmonei įkurti, valdyti arba plėsti;
- X. kadangi jaunimui naudingas mokymas ir švietimas bei praktinė patirtis verslumo srityje – tai padeda jiems ugdyti įgūdžius ir talentą, leidžia įgyti daugiau pasitikėjimo ir skatina kurti naujas įmones, įsidarbinimo galimybes ir inovacijas; kadangi verslumas – daugybės jaunų neįgalių žmonių absoliučiai neišnaudota galimybė;
- Y. kadangi socialinės ir įtraukios įmonės aktyviai įsitraukia į naujoviško tvaraus augimo veiklą, skatina didesnę sanglaudą visuomenėje ir vietos bendruomenėse ir gali kurti galimybes įsidarbinti jaunimui, įskaitant socialiniai pažeidžiamus ir nuo darbo rinkos labiausiai nutolusius jaunuolius;
- Z. kadangi nepakankamai žmonių įgyvendina savo idėją sukurti verslą, o verslininkų skaičius neproporcingai mažas – dar mažesnis negu verslininkų (ši tendencija dar ryškesnė tais atvejais, kai moterys būna kilusios iš pažeidžiamų socialinių grupių ir patiria dvigubą diskriminaciją) – ir, nors verslininkės vidutiniškai būna labiau išsilavinusios nei verslininkai, jos taip pat aktyvesnės ne tokiuose naujoviškuose, ne taip sparčiai augančiuose sektoriuose, o jų įmonės mažesnės už verslininkų; kadangi turi būti aktyviai propaguojami būdai, kaip įveikti veiksnius, dėl kurių moterys ypač vengia galimybės imtis verslo ar ja labiau pasinaudoti¹;
- AA. kadangi kai kuriose valstybėse narėse amatų, pramonės ir prekybos rūmai siūlo tikslines programas verslo startuoliams paremti;
- AB. kadangi švietimas ir mokymas iš esmės priklauso nacionalinei kompetencijai ir kai kurios valstybės narės tebeturi parengti kompleksinę politiką ar strateginį požiūrį į verslumo ugdymą arba verslumo mokymo programas ir mokymo metodus; kadangi ne visi mokytojai ir švietimo srities lyderiai Europoje gauna pakankamą parengimą verslumo ugdymo srityje – nuolat tobulėdami profesiniu požiūriu arba pirminių ugdymosi etapu – ir tai gali paveikti galimybes verslumą pakankamai tvirtai įdiegti

¹ 2013 m. Komisijos lyčių lygybės pažangos ataskaita (SWD(2014)0142), Komisijos paskelbti statistiniai duomenys apie verslininkes Europoje (2014 m. rugsėjo mėn.).

švietimo sistemose¹;

- AC. kadangi mokytojai turėtų turėti galimybę palaikyti ryšį su verslininkais ir, bendradarbiaudami su jais, apibrėžti mokymosi tikslus, be to, jiems turėtų būti teikiama reikiama parama ir ištekliai, kad būtų įgyvendinamos į besimokantįjį orientuotos strategijos, o jų taikomi mokymo metodai būtų pritaikomi prie pažeidžiamų mokinių poreikių;
- AD. kadangi neformaliojo švietimo ir savišvietos veikla, suteikdama įvairiausios įgalinčios mokymosi patirties, papildo ir praturtina formalųjį mokymąsi, taigi turėtų būti pripažinta išskirtiniu verslumo kompetencijų įgijimo ir vystymo šaltiniu;
- AE. kadangi formalusis ir neformalusis švietimas gali atlikti itin svarbų vaidmenį vystant ir palaikant verslumo įgūdžius, ypač tarp marginalizuotų grupių;
- AF. kadangi neformaliojo švietimo ir savišvietos veikla itin svarbi mažiau galimybių turintiems jaunuoliams, nes jiems užtikrinamas papildomas mokymosi šaltinis ir galimai atveriamos durys į formalųjį švietimą ir mokymąsi;
- AG. kadangi patyrusių verslininkų teikiamas mokymas kuria teigiamą verslumo įvaizdį ir padeda jo siekti
- AH. kadangi verslumas, įskaitant socialinį, turėtų būti įtrauktas į mokytojų ir karjeros konsultantų ugdymą;
- AI. kadangi nacionalinės švietimo sistemos, reaguodamos į pokyčius darbo rinkoje, vystėsi nevienodu tempu;
- AJ. kadangi 2014–2020 m. įgyvendinamos programos „Erasmus+“ tikslas – modernizuoti švietimą, mokymą ir darbą su jaunimu visoje Europoje ir ji atvira visų mokymosi visą gyvenimą sektorių švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto organizacijoms; kadangi pagal ją galimybes mokytis, lavintis, įgyti darbo patirties ir dalyvauti savanoriškoje veikloje užsienyje įgis per 4 mln. europiečių;
- AK. kadangi verslumas jau atlieka tam tikrą vaidmenį įgyvendinant programą „Erasmus+“ ir tai vienas iš lauktų su judumu susijusių veiklos rezultatų;
- AL. kadangi svarbu populiarinti ir skatinti jaunų verslininkų judumą įgyvendinant tokias programas, kaip programa „Erasmus“ jauniems verslininkams“ (2009–2015 m.), pagal kurią jaunieji verslininkai gali dalyvauti tarpvalstybiniuose mainuose ir mokytis iš patyrusių verslininkų, valdančių mažas įmones, taip pat sudaromos galimybės spręsti lyčių nelygybės problemą verslumo srityje; kadangi norint, kad tokiose programose dalyvautų daugiau jaunimo, joms būtina skirti daugiau lėšų;
- AM. kadangi jaunesni žmonės linkę pirmenybę teikti savarankiškam darbui ir net 45 proc. 15–24 metų amžiaus jaunuolių teigia pageidaujantys dirbti savarankiškai²;
- AN. kadangi vietos, nacionaliniu ir Europos lygmenimis verslo bendruomenė galėtų labiau

¹ Europos mokymo fondo simpoziumo išvados, Budapeštas ir Stambulas.

² Komisija: „Eurobarometro“ greitoji apklausa Nr. 354 „Verslumas ES ir už jos ribų“, 2013 m. sausio 9 d.

prisidėti vykdydama įgūdžiais pagrįstą savanorišką veiklą, kurdama partnerystes su švietimo įstaigomis ir bendradarbiaudama su politikos kūrėjais;

- AO. kadangi labai prisidėjo pilietinės visuomenės organizacijos (nevyriausybinės grupės, pvz., profesinės sąjungos, darbdavių asociacijos ir kitos socialinės grupės), įskaitant Europos iniciatyvą „Jaunimo laimėjimas – jauna įmonė“ (angl. *Junior Achievement – Young Enterprise*), pagal kurią teikiamas neformalusis ir visą gyvenimą trunkantis švietimas ir mokymas verslumo srityje; kadangi šiuos indėlius būtina labiau pripažinti, net jei tai neužtikrina sertifikuoto oficialaus diplomo; kadangi vykdydamos tokią veiklą prisideda ir įmonės, kurios rengia mokymus sau;

Ypatingas dėmesys verslumo įgūdžiams ir kompetencijoms

1. pripažįsta mokymosi visą gyvenimą ir tarptautinio judumo vaidmenį – tai pagrindinė priemonė Europai reaguoti į globalizaciją ir pereiti prie žinių ekonomikos; atkreipia ypatingą dėmesį į tai, kad svarbus iniciatyvumo ir verslumo jausmas, įtrauktas tarp aštuonių rekomendacijoje „Bendrieji visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimai – Europos orientaciniai metmenys“ nurodytų kompetencijų, kurios laikomos būtinomis visų žmonių savirealizacijai ir raidai, aktyviam Europos pilietiškumui ir dalyvavimui, socialinei įtraukčiai ir užimtumui;
2. ragina valstybes nares skatinti jaunuolių verslumo įgūdžius imantis teisėkūros veiksmų, skirtų kokybiškai mokomajai praktikai užtikrinti ypatingą dėmesį skiriant kokybiškam mokymuisi ir deramoms darbo sąlygoms – įsidarbinimo galimybių puoselėjimo priemonėms – kaip pažymima Tarybos rekomendacijoje dėl stažuotių kokybės sistemos;
3. pabrėžia, jog būtina plačiai ir aiškiai apibrėžti esminę iniciatyvumo ir verslumo jausmo kompetenciją, kurios pagrindu puoselėjama verslumu pagrįsta mąstysena, pasireiškianti iniciatyvumu, kūrybiškumu, inovatyvumu ir drąsa rizikuoti, taip pat gebėjimu planuoti projektus ir jiems vadovauti bei pasiekti tikslus ir netgi idėja, kad asmuo suvokia savo darbo kontekstą ir geba pasinaudoti atsirandančiomis galimybėmis, susijusiomis tiek su verslumu, tiek su įdarbinimo veikla (pastaroji savybė vadinama vidiniu verslumu); tiki su kultūra susijusiais kūrybos pramonės sektoriais ir įmonėmis: jie gali atnešti verslo galimybių, ypač jaunimui;
4. primena, kad kūrybos pramonės sektoriai yra vieni iš versliausių, nes juose ugdomi iš sektoriaus į sektorių perduodami įgūdžiai, pvz., kūrybinis mąstymas, problemų sprendimas, komandinis darbas ir išradingumas;
5. pabrėžia, kad būtina vadovautis plačiu požiūriu į verslumą, kaip į esminių universalių kompetencijų asmeniniams ir profesiniams tikslams siekti rinkinį;
6. atkreipia ypatingą dėmesį į įgūdžių organizacinės stebėsenos ir audito svarbą; visų pirma ragina vystyti socialinį ir aplinkosauginį auditą, kaip naujovišką stebėsenos priemonę;
7. yra įsitikinęs, kad, norint skatinti jaunimo savarankišką darbą ir suteikti jaunajai kartai realią galimybę imtis nuosavo verslo, taip pat padėti sau ir visuomenei apskritai, turėtų būti skatinami verslumo įgūdžiai ir kompetencijos, taip pat universalūs tarpsektoriniai su konkrečia profesija ir darbu susiję įgūdžiai ir kompetencijos;

8. yra įsitikinęs, kad kitas būtinas žingsnis yra detaliai paaiškinti, kaip esminių kompetencijų sistema galėtų būti toliau tinkamai įgyvendinama kiekvienu verslumo kompetencijos ugdymo lygmeniu, įtraukiant verslumo žinias, įgūdžius ir požiūrius, kaip mokymosi pagal kiekvieną konkrečią švietimo ir pameistrystės programą rezultatai;
9. pabrėžia, kad visi švietimo lygmenys ir tipai turėtų apimti praktinių verslumo įgūdžių lavinimą, taip pat motyvacijos, iniciatyvumo jausmo ir pasirengimo puoselėjimą, įskaitant socialinės atsakomybės jausmo ugdymą; mano, jog į mokyklų programas turėtų būti įtraukiami finansų, ekonomikos ir verslo aplinkos pagrindų moduliai ir kartu užtikrinamas mokinių, įskaitant nepasiturinčiuosius, kuravimas, konsultavimas ir orientavimas karjeros klausimais, kad sustiprėtų jų žinios apie verslo procesą ir jį būtų galima lengviau perprasti bei būtų ugdoma verslumu grįsta mąstysena; atkreipia dėmesį į savišvietos ir savarankiško mokymosi, įskaitant savanorišką veiklą, vaidmenį ugdant jaunimo verslumo dvasią ir įgūdžius;
10. ragina Komisiją akcentuoti įvairių socialinio verslumo formų, kurios dažnai yra geras būdas jauniems europiečiams įgyti pirminės verslo patirties, svarbą ir vaidmenį;
11. pabrėžia, kad būtina vystyti naujoviškas pedagogikos kryptis, kurios būtų labiau pagrįstos dalyvavimu ir orientuotos į besimokančiuosius, siekiant skatinti įgyti universaliąsias kompetencijas, būtinas verslumu pagrįstai mąstysenai ugdyti;
12. rekomenduoja skatinti verslumą kaip dalį aukštojo mokslo ir buvusių studentų projektų, taip pat įtraukiant socialinius verslumo modelius;
13. pažymi, kad verslumo skatinimas švietimo priemonėmis gali būti sėkmingas ir reikšmingas tik subalansavus ekonominius ir socialinius aspektus švietimo strategijose;
14. pabrėžia, kad socialinė įtrauktis ir kova su skurdu gali būti sėkmingai užtikrinama pasinaudojant socialiniu verslumu – taip gali būti skatinamas užimtumas – ir laikantis verslumu pagrįstos mąstysenos, kuri būtų labai naudinga neturtingiesiems;
15. pabrėžia, kad, kaip pasitvirtino, dvejopo mokymo ir įmonių remiamos studijų programos itin svarbios perduodant esmines įmonių kompetencijas valstybėse narėse, kuriose tokios programos taikomos;
16. ragina visapusiškai dalyvauti ir bendradarbiauti visas suinteresuotąsias šalis, pirmiausia vietas verslo organizacijas, įmones ir švietimo įstaigas, siekiant dalytis geriausia praktika ir patirtimi bei gerinti jaunimo verslumo įgūdžius ir švietimą visose valstybėse narėse;
17. pabrėžia, kad glaudus apmokymo įmonėje ir pagrindinio švietimo susiejimas yra sėkmingas modelis, kuris turėtų būti stiprinamas ir skatinamas Europoje ir už jos ribų;
18. ragina glaudžiau bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi ir socialiniais partneriais, siekiant skatinti kurti rizikos nebijančią verslią naujovišką kultūrą (pvz., prisiimant tokius struktūrinius įsipareigojimus, kaip inovacijoms skirtos infrastruktūros ir idėjų mainai);
19. yra įsitikinęs, kad sėkmingas naudojimasis verslumo kompetencija vis labiau priklauso nuo kartu naudojamos kompetencijos žiniasklaidos ir skaitmeninėje srityje ir kad šiam tarpusavio ryšiui turėtų būti teikiamas didesnis dėmesys švietimo ir mokymo

programose; pabrėžia, jog svarbu ugdyti visų jaunų žmonių kompetencijas IRT srityje, taip pat universaliuosius ir verslumo įgūdžius, kad jie galėtų visapusiškai išnaudoti skaitmeninio pasaulio potencialą, siekiant padėti jiems kurti naujas verslumo vystymo, perdavimo ir skatinimo formas: taip jie būtų pajėgesni varžytis dėl darbo vietų, galėtų tapti savarankiškai dirbančiais asmenimis, išmokytų geriau perprasti savo būsimų darbdavių elgesį ir poreikius bei padėtų skatinti naujoviškus ir konkurencinius darbdavio organizacijos gebėjimus;

20. pabrėžia, kad verslumo kompetencija turėtų būti ugdoma ir tobulinama visą gyvenimą, be kita ko, įgyjant darbo patirties, taip pat šviečiantis neformaliai ir užsiimant savišvieta, ir kad turėtų būti stiprinamas ir remiamas jos pripažinimas, nes ji prisideda prie karjeros raidos;
21. pripažįsta, jog esminis verslumo ugdymo elementas yra deramas dėstytojų rengimas ir pirmiausia būtinybė skubiai užtikrinti aukštos kokybės mokymą, kad švietimo procesas būtų autentiškas;
22. ragina valstybes nares šalinti kliūtis, su kuriomis susiduria neįgalūs jaunieji verslininkai: rengti mokymus paslaugų teikėjams, kurių atsakomybė apima pagalbą neįgaliesiems, ir pritaikyti patalpas, kuriose teikiama pagalba, kad į jas patekti būtų patogų judumo sutrikimų turintiems asmenims;
23. pažymi, kad remiant vidurinio ugdymo ir tretinio mokslo sričių bendradarbiavimą būtų galima stiprinti jaunimo dialogą ir skatinti inovacijas;
24. pabrėžia, kad būtina tobulinti verslumo kultūrą tretinio mokslo srityje remiant naujas įmones, kurias jaunuoliai steigia remdamiesi akademiniais tyrimais (atskirtosios įmonės), ir sudarant joms palankesnes sąlygas, mažinant biurokratinę našta, su kuria susiduriama steigiant tokias įmones, ir parengiant aiškią reglamentavimo sistemą, kuria galėtų pasiremti studentai verslininkai; atsižvelgdamas į tai, laikosi nuomonės, jog mokyklos ir universitetai turėtų skirti laiko ir erdvės jaunimo vykdomoms iniciatyvoms bei jas pripažinti, kad jaunimas įgytų pasitikėjimo, būtino norint imtis naujų projektų, kurie gali pasirodyti esą naudingi steigiant nepriklausomas įmones; teigiamai vertina iniciatyvas, pagal kurias skatinami sėkmingas verslo įmones įkūrę jaunuoliai (pvz., skiriant apdovanojimą už metų geriausią studentų įmonę); be to, pabrėžia, jog svarbu, kad įmonės suteiktų jaunimui galimybę įgyti pirmosios tiesioginio darbo įmonėje patirties; pakartoja, jog būtina skatinti apsilankymus įmonėse ir stažuočių programas keliant tokius tikslus, kad jaunimas susidarytų įspūdį apie verslo pasaulį;
25. pabrėžia, kad ugdant verslumą ir jo mokant verslo bendruomenė turi atlikti esminį vaidmenį, t. y. užtikrinti patirtimi grįstą mokymą, kuris papildytų teorinį jaunimo išsilavinimą;
26. pabrėžia, kad, puoselėjant verslumą tarp jaunimo, lemiamą vaidmenį atlieka įvairios jaunųjų verslininkų asociacijos, suteikiančios jaunimui galimybę kurti naujoviškus projektus ir įgyti verslo patirties, taip pat užtikrinančios jam priemones ir pasitikėjimą, reikalingą norint tapti verslininku;

ES institucijų vaidmuo: koordinavimas, metodika ir finansinės priemonės

27. ragina Tarybą ir Komisiją, atsižvelgiant į savo atitinkamą kompetenciją ir visapusiškai

- laikantis subsidiarumo principo, parengti metodinę pagalbą ir priemones verslumo ugdymo ir mokymo, įskaitant socialinį verslumą, srityje, kuriomis galėtų naudotis nacionalinės švietimo sistemos, ir vadovautis koordinuotu požiūriu raginant valstybių narių viešojo administravimo institucijas glaudžiau bendradarbiauti su įmonėmis, kad būtų platinama informacija apie esminius veiksnius, būtinus verslumui gerinti; ragina Komisiją padidinti Europos struktūrinių ir investicijų fondų paramos jauniems verslininkams sumą;
28. ragina Tarybą ir Komisiją atsižvelgti į lyčių aspektą rengiant metodiką, ryšių ir finansines priemones, siekiant paskatinti mergaites ir merginas labiau domėtis verslumu;
 29. ragina Komisiją rengti ir stiprinti mokomosios praktikos ir mainų verslumo srityje programas, kad jaunimas turėtų galimybių įgyti praktinės patirties ir būtų lengviau keistis žiniomis ir patirtimi;
 30. ragina Komisiją parengti visapusišką strategiją, kuria vadovaujantis visais švietimo ir mokymo lygmenimis ir visų tipų švietimo ir mokymo priemonėmis būtų ugdomi tokie universalieji įgūdžiai, kaip kritinis mąstymas, problemų sprendimas, iniciatyvumas, savitarpio pagalba, bendradarbiavimas, kryptingumas, planavimas, gebėjimas vadovauti ir komandinės dvasios stiprinimas, kadangi jie naudingi įvairioms profesijoms ir sektoriams;
 31. ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti universaliųjų įgūdžių, įskaitant verslumo ir skaitmeninę kompetenciją, vystymo ir vertinimo tobulinimui pagal programą „Erasmus+“, kartu pabrėždamas, kad įgyvendinant šią programą dėmesys neturėtų būti skiriamas vien įsidarbinimo galimybėms ir kad su verslumu susijusi veikla toliau turėtų būti nesunkiai prieinama, ypač neformaliojo švietimo ir savišvietos srityse; taip pat ragina Komisiją skatinti švietimo politikos reformas valstybėse narėse sukuriant nuoseklų su tuo susijusios politikos pagrindą valstybėms narėms ir ES;
 32. ragina Komisiją remti IRT įgūdžių, problemų sprendimo įgūdžių ir finansinio raštingumo stebėseną; ragina Komisiją atlikti ilgesnio laikotarpio tyrimą šioje srityje;
 33. ragina Komisiją remti švietimo įstaigų ir įmonių partnerystes naudojantis Europos strateginių investicijų fondo ir ypač Europos socialinio fondo parama, siekiant skatinti mokymąsi dirbant įmonėse ir ugdyti verslumo kompetencijas nacionaliniu ir vietos lygmenimis;
 34. ragina Komisiją paremti Europos verslumo ugdymo tinklą, veikiantį panašiai, kaip 2015 m. gegužės mėn. sukurtas Europos verslumo ugdymo tinklas (angl. EE-HUB), kurį parėmė Europos organizacijos ir kitos Europos, nacionalinio ir vietos lygmens suinteresuotosios šalys, taip pat nacionalinės švietimo įstaigos: jis rinktų geriausios praktikos pavyzdžius, kuriais dalytųsi švietimo įstaigos, švietimo organizacijos, profesinio mokymo įstaigos, įmonės, valdžios institucijos ir socialiniai partneriai, ir jais keistųsi;
 35. ragina Komisiją užtikrinti nuoseklų ir veiksmingą koordinavimą verslumo ugdymo srityje, atsižvelgiant į savo platesnę ES mokymosi visą gyvenimą strategiją, ES bendrąsias strategijas ir J.-C. Junckerio Komisijos planą;

36. siūlo Komisijai verslumo ugdymą ir mokymą, kaip vieną iš būsimosios kito finansinio laikotarpio (po 2020 m.) programos „Erasmus+“ tikslų, įtraukti į visus minėtosios programos veiksmus, įskaitant judumą, numatant šiuos elementus:
- i) kruopštų esamų priemonių, kuriomis verslumas skatinamas per švietimą ir mokymą, poveikio vertinimą ir galimą jų koregavimą, ypatingą dėmesį skiriant poveikiui, kuris daromas nepakankamai atstovaujama ir sunkiai besiverčiančių asmenų grupėms,
 - ii) skatinimą geriau apibrėžti formaliojo ir neformaliojo švietimo, skirto visiems studentams, turinį ir priemones tiek teorinių, tiek praktinių modulių, pvz., studentų verslumo projektų, atveju,
 - iii) pirminės mokytojų, pedagogų, su jaunimu dirbančių specialistų, instruktorių ir švietimo srities vadovų kvalifikacijos ir jų nuolatinio profesinio tobulėjimo bei įgalėjimo verslumo ugdymo srityje rėmimą,
 - iv) švietimo įstaigų, įmonių, ne pelno organizacijų, regioninių ir vietos valdžios institucijų bei neformaliojo švietimo paslaugų teikėjų partnerystės skatinimą, siekiant parengti tinkamus kursus ir užtikrinti studentams reikiamą praktinę patirtį bei modelius,
 - v) įgūdžių tobulinimą verslumo procesų, finansinio raštingumo, IRT raštingumo ir įgūdžių, kūrybinio mąstymo, kūrybiškumo, kūrybinės naudos, problemų sprendimo ir naujoviškos mąstysenos, pasitikėjimo savimi, pasitikėjimo idėjomis, prisitaikymo, komandinės dvasios stiprinimo, projektų valdymo, rizikos vertinimo ir rizikos prisiėmimo, taip pat konkrečių verslo įgūdžių ir žinių srityse;
 - vi) visų fizinių ir skaitmeninių kliūčių, su kuriomis tebesusiduria neįgalieji, šalinimą, nes visapusiška neįgaliųjų integracija į darbo rinką galėtų būti ypač svarbi skatinant tvarią ir darnią verslo kultūrą;
 - vii) ypatingą dėmesį neformaliajam švietimui ir savišvietai – išskirtinei aplinkai verslumo kompetencijoms įgyti;
37. ragina Komisiją ištirti veiksnius, dėl kurių moterys vengia imtis verslo, ir spręsti šią problemą, kartu pirmiausia skatinant galimybes gauti finansavimą ir paramos paslaugas jaunoms verslininkėms;
38. ragina Komisiją koordinuoti ir skatinti valstybių narių geriausios praktikos mainus;
39. ragina Komisiją skatinti geresnį valstybių narių, kurios verslumo ugdymą jau yra įtraukusios į savo mokymo programas ir padariusios didesnę pažangą skatindamos jaunimo verslumą, ir valstybių narių, kuriose šis procesas dar tik prasidėjo, bendradarbiavimą ir geriausios praktikos mainus;
40. ragina Komisiją iki 2017 m. pabaigos parengti verslumo gebėjimų sklaidos ir jaunimo verslumo skatinimo valstybėse narėse geriausios praktikos gaires, pateikti ataskaitą apie tai Parlamentui ir į šio darbo rezultatus atsižvelgti vertinant savo finansavimo procedūras;
41. ragina valstybes nares skatinti verslumo ugdymą kaip būdą puoselėti universaliasias kompetencijas, kad besimokantieji galėtų geriau derinti asmeninį ir profesinį gyvenimą;

42. ragina Komisiją atidžiai stebėti, kokias konkrečias priemones įgyvendina valstybės narės, siekdamos populiarinti verslumą tarp jaunimo, ypatingą dėmesį skirti informacijos apie rezultatus viešinimui ir skelbimui, taip pat skatinti institucijas ir organizacijas keisti gera praktika, dalytis idėjomis, žiniomis, patirtimi ir kurti tarpsektorines strategines partnerystes bei padėti joms tai daryti; ragina Komisiją ir valstybes nars parengti kriterijus, modelius, taip pat bendras priemones ir projektus jaunimo verslumui skatinti;
43. ragina Komisiją užtikrinti, kad jokiais valstybių narių taikomomis priemonėmis nebūtų varžomas laisvas darbuotojų judėjimas, o karjerą verslo srityje pasirinkę jaunuoliai savo veiklą galėtų vykdyti bet kurioje pageidaujamoje Europos Sąjungos valstybėje;

Valstybių narių vaidmuo

44. ragina valstybes nars, taip pat regionines ir vietos valdžios institucijas stengtis skatinti rengti mokymus startuoliams inicijuoti ir valdyti, įskaitant kvalifikuotą kuravimą, inkubatorius ir akceleratorius, socialinių įmonių projektus bendradarbiaujant su vietos bendruomenėmis ir visas verslumui palankias sąlygas, kuriomis jaunimui būtų lengviau pradėti savo įmonę ir greitai atsigauti nutraukus mokslus arba susidūrus su pirmosiomis nesėkmėmis – taip būtų kuriama pozityvi verslo kultūra, apsaugota nuo neigiamo verslo nesėkmės supratimo ir raginama mėginti iš naujo, be to, ypatingas dėmesys būtų skiriamas sunkiai besiverčiančių jaunuolių įtraukčiai;
45. ragina valstybes nars užtikrinti, kad mūsų jaunieji verslininkai turėtų galimybių gauti jiems reikiamą finansavimą ir būtų remiami kiekvienu etapu;
46. ragina valstybes nars, taip pat regionines ir vietos valdžios institucijas visapusiškai naudotis ES struktūrinių fondų, ypač Europos socialinio fondo, lėšomis, siekiant skatinti verslumo ugdymą ir mokymą, taip pat skaitmeninių įgūdžių vystymą nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis;
47. ragina valstybes nars kartu su regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis naudotis visais esamais ES lygmens finansavimo šaltiniais, pvz., Europos socialiniu fondu, Europos jaunimo užimtumo iniciatyva, ES užimtumo ir socialinių inovacijų programa (EaSI), programa „Erasmus“ jauniems verslininkams ir ES įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME), kad būtų skatinamos ir remiamos iniciatyvos, kuriomis siekiama veiksmingesnių ir tikslingesnių įmonių ir švietimo sektoriaus sąsajų;
48. ragina valstybes nars puoselėti geriausios praktikos mainus, skatinti vidaus ir tarpvalstybines partnerystes ir remti nepatyrusias įmones, taip pat atitinkamų MVĮ tinklų ir plėtros agentūrų darbą;
49. ragina valstybes nars numatyti konkrečius naujoviškus dėstytojams ir kuratoriams skirtų mokymų verslumo srityje metodus, kad jie galėtų puoselėti ir skatinti verslumo įgūdžius, ir svarstyti galimybę įtraukti verslumą į švietimo programas;
50. ragina valstybes nars toliau vystyti savo neformaliojo švietimo ir savišvietos keliu įgytų kompetencijų pripažinimo ir patvirtinimo sistemas, kad būtų įvykdytas jų iki 2018 m. priimtas įsipareigojimas, siekiant suteikti asmenims galimybę persiorientuoti ir antrą šansą, taip pat didinti savivertę ir skatinti mokytis toliau;

51. ragina valstybes nares skatinti privačiojo sektoriaus partnerius įsitraukti į verslumo ugdymą skiriant finansavimą arba rengiant mokymus – tai būtų jų įmonės socialinės atsakomybės išraiška;
52. ragina valstybes nares kovoti su biurokratija, kurią jauni žmonės patiria įgyvendindami verslo planus, ir svarstyti galimybę taikyti mokesčių lengvatų priemones bei priemones, kuriomis jie būtų skatinami kurti savo verslo idėjas; pabrėžia, kad būtini nesėkmę patyrusių startuolių apsaugos mechanizmai;
53. pabrėžia, jog būtina spręsti finansinių sunkumų, su kuriais susiduria jaunieji verslininkai, problemą, sudaryti jiems palankesnes sąlygas gauti kreditą ir specialias dotacijas, mažinti esamą administracinę naštą ir sukurti tokią reguliavimo aplinką ir fiskalines paskatas, kuriomis būtų skatinama vystyti jaunimo verslumo iniciatyvas ir kurti darbo vietas, kad jauniems verslininkams būtų lengviau pradėti verslo projektus ir užtikrinti jų stabilumą;
54. ragina valstybes nares imtis iniciatyvos siekiant tobulinti reglamentavimo sistemas ir racionalizuoti įmonėms – ypač MVĮ ir socialinėms įmonėms – skirtas administracines procedūras, taip pat skatinti ir stebėti įdarbinimo praktikos tokiose įmonėse kokybę; pažymi, kad socialinės ir įtraukios įmonės kuria ilgalaikes darbo vietas, prisideda prie bendruomenių plėtros ir padeda skatinti tvarią aplinką bei užtikrinti socialinį atsparumą kilus krizei;
55. ragina valstybines užimtumo tarnybas iniciatyviau teikti pagalbą įmonėms, ypač jauniems verslininkams, bei juos konsultuoti;
56. ragina valstybes nares, taip pat regionines ir vietos valdžios institucijas suteikti novatoriškiems studentams daugiau galimybių gauti stipendiją ir pasinaudoti mikropaskolų programomis, kartu teikti paramą, informaciją, kuravimo paslaugas, daugiadalykę pagalbą ir tarpusavio vertinimo platformas, kad jie galėtų pradėti savo įmones ar projektus, pvz., remiamus pagal EaSI mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį; ragina valstybes nares sudaryti geresnes sąlygas gauti ir grąžinti paskolas, skatinti naudoti sutelktinį finansavimą, vystyti vietos ekonomikos subjektų, įmonių ir universitetų partnerystes, didinti įmonių vaidmenį įtraukiant jaunimą į darbo rinką ir stiprinti verslumo įgūdžių kvalifikaciją (angl. *Entrepreneurial Skills Pass* – ESP) įvairiais mokymosi mokykloje ir universitete etapais, ypač bendradarbiaujant su MVĮ; ragina valstybes nares skatinti universitetuose steigti verslo inkubatorius, skirtus tvariam vystymuisi ir į ateitį orientuotoms studijų kryptims;
57. ragina valstybes nares supaprastinti pasitraukimo nesukčiaujant procedūras ir sukurti palankią aplinką, kad jaunimui būtų perduota aiški žinia, jog nesėkmės nereiškia pralaimėjimo, kurio padariniai bus jaučiami visą gyvenimą;
58. ragina valstybes nares skatinti jaunimą domėtis verslumu, t. y. švietimo sistemoje skatinti projektais pagrįstas studijas, kurios būtų tarpdalykinio pobūdžio ir organizuojamos bendradarbiaujant su įmonėmis;
59. ragina valstybes nares propaguoti verslumą, kaip pozityvią karjeros galimybę, konsultuojant karjeros klausimais vidurinio ugdymo ir tretinio mokslo įstaigose bei kovoti su smerkiamu požiūriu į verslumą kaip karjeros galimybę, kuris paplitęs kai kuriose valstybėse narėse;

60. ragina valstybes nares išsamiau informuoti apie neįgalių jaunuolių galimybes dirbti savarankiškai ir kurti verslą imantis tokių veiksmų, kaip į darbo rinką jau įsitraukusių neįgaliųjų karjeros galimybių skatinimas, ir viešai kalbant apie neįgalių verslininkų laimėjimus;

Tolesni veiksmai

61. primygtinai ragina Komisiją imtis tolesnių veiksmų ir toliau plėtoti savo darbą įgyvendinant programą „Verslumas 360“, skirtą mokykloms, taip pat profesinio rengimo ir mokymo įstaigoms, bei programą „HEInnovate“, skirtą aukštajam mokslui;
62. ragina Komisiją nuo 2016 m. į Europos semestro vertinimo rodiklius įtraukti su verslumo ugdymu susijusias priemones;
63. ragina Komisiją iki savo kadencijos pabaigos pateikti Parlamentui pažangos, padarytos skatinant jaunimo verslumą per mšvietimą ir mokymą, įvertinimo ataskaitą ir informuoti, koku mastu jai pavyko užmegzti ryšį su pažeidžiamų socialinių grupių nariais;
64. ragina Komisiją užtikrinti koordinavimą ir bendradarbiavimą Europos lygmeniu atliekant sistemingą verslumo programų ir veiklos vertinimą, kad būtų galima palyginti rezultatus, pvz., palyginti skirtingus jaunimo verslumo modelius valstybėse narėse ir jaunų verslininkų ypatumus atsižvelgiant į socialinius ir demografinius kintamuosius, pvz., į amžių, lytį ir išsilavinimą;
65. ragina Komisiją skatinti bendradarbiavimą politikos klausimais visoje ES ir paraginti valstybes nares dalyvauti keičiantis gera praktika;

o

o o

66. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms bei Europos Tarybai.